

Az előfizetés ára:

1 egész évre . . . . . 8 frt
 1 fél évre . . . . . 4 frt
 1 negyed évre . . . . . 2 frt
 Kérjéyzőknek és néptanítóknak
 Egesz évre 6 frt., fél évre 3 frt

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizethető és egyes lappeldá-
 nyokat veheti lehet a kiadóhiva-
 talban, Kraub. és társa, Valentin
 rody, Böhm M., Luzsovics L.
 Weidinger N.

Mindenkor árjegyék szerint.
 Rélyeg-díj minden hirdetéskor 30 k.
 Nyilsterben egy sor . . . 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu lap.

Hirdetéseket elfogad: Külföldön
 Barek J. és Társa Erfurthban
 Haasenstein és Vogler, Steiner A.
 Hamburgban, Daube G. L., Kno I.
 Ignácz Frankfurthban, Oppelik A.
 Schalek Henrik, Mosse Rudolf;
 Bécsben. Magyarorszában: Neu
 berger és Brann, Goldberger A.
 V., Lang Lipót, Schwarcz Gyula
 Someoyi E. „Első magyar nemzet-
 közli irodá"-ja Budapesten, kiadó-
 hivatalunk és Janovszky H. király-
 uezében levő hirdetések felvétele
 irodája Pécsen.

Megjelen hetenkint kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztőség: Király-utca 20. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz, a posta mellett.

Kéziratok
 nem adatnak vissza.

Pécs és a dunántuli közművelődési egyesület.

Budapest, márczius 6.

A közművelődési egyletek egész hálózata borítja el az országot. Hatalmas társadalmi mozgalom észlelhető a Királyhágón túl s Észak-Magyarországon. A délmagyarországi törvényhatóságok társadalmi is mozdulni kezd.

A magyar társadalom érezni kezdi, hogy sokat mulasztott, kötelességérzete feltámad, hogy mulasztását pótolnia kell.

A közművelődésnek és magyarosításnak kétség kívül első rangu tényezője az állam. De főleg az elsőknek. Az állam kezében vannak a közoktatás főszálai. Ügyelhet arra is, hogy a közművelődés magyar színezettel terjedjen az országban. Az állam azonban bizonyos határokat át nem léphet anélkül, hogy nemzeti ségét küzdelmeket ne provokáljon s végzetesen ki ne élesítse a tényleg létező antagonizmusokat.

A hol az állam szerepe véget ér, ott kezdődik a társadalomé. A társadalom megteheti, a mit meg nem tehet az állam. A társadalom átléphet bizo-

nyos korlátokat, melyek előtt óvakodva kell megállnia az államnak. A magyar társadalom nagy kötelességet ró le a megindult mozgalom által.

És ebben a mozgalomban csak a Dunántul társadalmi nem venne részt? Azon művelt társadalom, mely minden nehéz időben oly tényesen teljesítette feladatát.

Lehetetlen, hogy a közművelődési egyletek alapítására irányuló mozgalom megálljon a Duna vonalánál. Magával kell annak ragadnia a dunántuli törvényhatóságokat is.

De Pécsnek kell kezdeményeznie. Pécs van erre leginkább hivatva. Pécs van legközelebb Szlavóniához, a melyről tulajdonkép szó van s melynek magyarságát meg kell menteni az elhorvátosodástól. Somogynak van gazdag arisztokráciája és gentryje. Baranyának van mind a kettő s még hozzá van oly művelt, vagyonos, tekintélyes polgársága is, mely Pécs lakosságának többségét képezi. És van hazafias, áldozatkész fő- s alpapsága. E társadalmi mozgalomban részt kell vennie minden tényezőnek, mert csak úgy vezethet az sikerre. De ép azért a kezdeményező és a központ csak Pécs lehet; mert Pécsen találkozik,

érintkezik minden társadalmi tényező: arisztokrácia, klerus, nemesiség, polgárság, az egész művelt intelligencia.

És mert Pécs a magyarság, a magyar érdekek előretolt védőműve a Drávavonálnál.

Pécs által dominálhat csak a magyar kultúra a dél-nyugati vidékek felett. Hajdan Szigetvár volt a Dunántul legerősebb, legexponáltabb helye. — Akkor, midőn fegyverrel kellett védeni, vagy visszahódítani a hazát.

Jelenleg első sorban Pécs a dunántuli magyar erőd. Pécs a fő kulturai telep, honnét a magyar műveltségnek hódító utjára kell indulnia. És nem csak el fog indulni, hanem nagy és békés diadalokat aratva, legszebb hódításokat fog tenni.

Pécsnek tehát teljesíteni kell hivatását. Ugy is, mint Baranyamegye székhelyének. De főleg mint a magyar kultúra dunántuli főletéteményesének. Teljesítse!

Bekics Gusztáv.

Ugyan e tárgyban Bekics Gusztáv a „Pesti Hirlap” márczius 6-iki számában a következő cikket írta, melyet szerző engedelmével olvasóinkkal egész terjedelmében megismertetünk:

A „Pécs” tárczája.

Három mese.

— Andersen. —

I.

Kis Szekeres nagy Szekeres.

Volt egy faluban két ember, mind a kettőnek ugyan az a neve volt. Mind a kétöt Szekeresnek hívták, hanem az egyiknek négy lova volt, a másiknak csak egy. Hogy meglehesen őket egymástól különböztetni, azt, a kinek négy lova volt, nagy Szekeresnek, azt pedig, a kinek csak egy lova volt, kis Szekeresnek keresztelték el. Halljuk csak, mi történt ezzel a két emberrel, mert igaz ám a történet.

A kis Szekeres kénytelen volt egész héten a nagy Szekeres számára szántani s egyetlen lovát odakölesönözni; ezért a nagy Szekeres is segítségére volt mind a négy lovával, de csak egyszer egy héten és pedig vasárnap. Hej! hogy pattogtatta az ostarát az öt ló felett, erre az egy napra magának tekinthette. A nap pompásan ragyogott, valamennyi harang szólt a toronyban istentiszteletre, az emberek kicsipték magokat, bönük alatt imakönyvvel elmentek a prédikációra s elnézték a kis Szekereset, a mint az öt ló-

val szántott s olyan boldog volt, hogy megint pattogtatva az ostarral, felkiálta: „Gyű lovaím!”

— Ezt nem szabad mondanod — szólt a nagy Szekeres — mert csak egy ló a tiéd belőle!

De a mint megint a templom felé tartott valaki, elfelejtette a kis Szekeres, hogy azt nem szabad mondania s megint azt kiáltá:

— Gyű, mind az öt lovaím!

— Ezt kikérem magamnak — mondá a nagy Szekeres — mert ha még egyszer mondog, úgy ütöm fejbe a lovat, hogy felfordul, aztán nézhetsz utána!

— Nem mondom hát többet — felelé a kis Szekeres. Hanem a mint emberek haladtak el mellette s neki jónapot bölintottak, olyan boldoggá tették vele s elgondolta, hogy milyen szép dolog az, hogy öt lóval szánt-hatja a földjét, megint pattogott az ostar s a kis Szekeres kiáltá:

— Gyütene, lovaím!

— Majd meggyüténézem a lovaiddat — mondá a nagy Szekeres, felkapott egy nagy tuskót, a kis Szekeres egyetlen lovát úgy fejbevágta, hogy felfordult s vége volt tisztára.

— Oh, nincs most egy lova se! — mondá a kis Szekeres s elkezdett sírni. Aztán lenyuzta a lovat, a bórét a szélben jól kiszáritotta, bedugta egy zsákba, ezt felvette a

hátára s megindult a városba, hogy eladja a lóbört.

Hosszu volt az utja, nagy sötét erdőn kellett keresztül mennie, egyszerre rémitő rossz idő kerekedett; egészen eltévedt s a mig megtalálhatta volna az igazi utat, este lett és szó se lehetett róla, hogy, mig az éj beáll, a várost elérje, vagy megint hazakerülhessen.

Épen az ut mellett egy tágas parasztház állott; az ablaktáblák kívülről be voltak csukva, de fent mégis kibujt egy kis gertyavilág. „Itt tán megengedik, hogy meghálhassak” — gondolá a kis Szekeres, odament s kopogott.

A paraszthasszony ajtót nyitott, de amint megérté, hogy mit akar, azt mondta, menjen dögára, az ura nincs otthon s ő idegent be nem fogad.

— Már idekűnn kell feküdnöm — mondá a kis Szekeres s a paraszthasszony az orra előtt bereteszelte az ajtót.

A ház végében nagy szénaboglya állt, e közt, meg a ház közt egy lapos, szalmafedelű fészér.

— Ennek a tetején alhatom — mondá a kis Szekeres, a mint a tetőt megpillantá — hisz ez pompás ágy; csak nem repül le a golya, hogy a lábomba kapjon. Mert a ház csücskén egy eleven golya lakott a fészékben

Dunántúli közművelődési egyesület.

Erdélyben márczius 15-én alakul meg a közművelődési egyesület. Működési köre ki fog terjedni a Királyhágón túl minden megyére. Részt fog benne venni az összes erdélyi magyar intelligencia. Sőt részt vehetnek a nemzetiségek is.

Nem irányul az egy nemzetiség ellen sem. Célja lesz a kultura terjesztése. Eszközei társadalmi eszközök. Mi, akik a társadalmi mozgalom megindítását a sajtóban előmozdítottuk, csak szerencsét kívánhatunk az intézőknek a sikeres kezdeményezéshez s nem kétkedünk, hogy a gyakorlati eredmények is kimaradhatatlanok lesznek.

De nem kevésbé szükség van a Dunántúli közművelődési egyesületre. A dunántúli megyék kulturaileg bizonyára a legfejlettebbek közé tartoznak az országban. Sopron, Vas sőt Baranya, Somogy, Veszprém, Zala a legelőrehaladottabb megyék sorában foglalnak helyet. S néhány dunántúli város: Sopron, Pécs stb. intelligencia és gazdasági fejlettség dolgában versenyez sokkal nagyobb más városokkal. A nemzetiségi viszonyok is, az alföld kivételével, legkedvezőbbek Dunántúlon. Sopron egyike a legmagyarabb megyéknek. A többi megyében és minden városban most már magyar az intelligencia és középosztály, sőt a lakosság legnagyobb része.

A közművelődés előmozdítása azonban magasatos feladatra lehet a dunántúli társadalomnak is. És nemcsak feladatra, hanem kötelességre arra hatni, hogy a magyar közművelődés a Drávántúl terjesztéséig s különösen a szlavonai magyarság az elhorvátosodástól megmentessék.

Ehhez joga van az államnak is, annál inkább joga van a társadalomnak. Habár Szlavonia kívül fekszenek Sz-Isztván birodalmán, az oda vándorló magyarság megmentése akkor is feladatát képezhetné mindkettőnek. De mi semmi ürügyet sem akarunk adni a nemzetiségi féltékenykedésre. Nem akarjuk, hogy a horvátok arról panaszkodhassanak,

miképp a kormány magyarosít a Drávántúl. Sőt a társadalmat sem akarjuk kiténni a horvát szélsők támadásának. Csak a minimumot óhajtjuk; azt, a minek nem teljesítése már a nemzeti érdekekről való megfeledkezés, gyáva lemondás, az opportunizmusnak és óvatosság-nak egész a kislelkűségig való hájtása lenne.

Ismételten foglalkoztunk már a szlavonai kivándorlás és a nemzetiségi viszonyok kérdésével. De hogy világosan megértessük, miről van most szó, újra felsorolunk néhány tény és adatot.

Hogy Szlavonia mily közjogi viszonyban volt Magyarországhoz, felesleges fejtegetni. A szlavonai vármegyék éig oly kiegészítő részét képezték a szoros értelemben vett Magyarországnak, mint Somogy- vagy Baranyamegye. De 1868-ban kiadtuk a megyéket Horvátországnak, pedig ott tulajdonképpen nem annyira horvátok, mint inkább katolikus és orthodox szerbek laktak: sokácok és rácok.

Pozsegamegye 75 ezer lakosságából 66 ezer a katolikus, a többi majd kivétel nélkül görög keleti.

Verőczemegyé 180 ezer lakosságából 136 ezer a katolikus, 36 ezer a görög keleti.

Szerémmege 122 ezer lakosa közt 50 ezer katolikus és 62 ezer görög keleti vallású ember van. Ez utóbbi megyében tehát a szerbek a túlnyomólag sokák — nem szerb — lakosság lélekszámát felülmulják.

A magyar állameszmének e megyékben egészen friss tradíciói vannak. De habár éppen nem, vagy nem túlnyomóan horvát a lakosság, mégis ki kellett adnunk azokat Horvátországnak, mert a magyar társadalom Szlavoniában elzüllött, elmállott. Kivéve néhány mágnási birtokot, a szlavonai magyar földbirtok elvészett. A földbirtokkal pedig elvesz a politikai hatalom. Egy ízben már felsoroltuk névszerint is a drávántúli régi magyar földbirtokosokat. A tény az, hogy ma már kevés földbirtok van Szlavoniában magyar kézen, csakis néhány mágnás kézen. Középföldbirtok Szlavoniában, sőt egyáltalán a Drávántúl alig létezik. Régen sem volt sok; de az is elveszett.

A parasztbirtok egész a legujabb időkig majd teljesen nem-magyar tulajdont képezett.

Miután a magyar társadalom visszavonult a Drávavonalra, az állam sem tehetett egyebet. De ha a társadalom ismét előnyomulna, idővel követné az állam is. Ha a szlavonai földbirtok ismét magyar kézre kerülne, ha az uradalmakban magyar tiszték, magyar bérlok lennének, e tény politikai hatása kiszámíthatatlan volna, annál inkább, mert az iparosok nagy része már is magyar, vagy német; sőt a parasztföldbirtok nem jelentéktelen hányada szintén magyar és német kézre kerül át.

A Somogyból, Baranyából, Zalából és a Bácságból Szlavóniába vándorló lakosság hasonlíthatatlanul felette áll ugy munkakerő, mint értelmiség dolgában a szlavonitának.

Strossmayer el is követ mindent, hogy a benyomulók ellenében védje a túlnyomó részében renyhe lakosságot. Sőt a mult évben már a horvátok agrarius törvényeken törték fejüket, hogy a szláv népességet átalmazzák a folyton tért foglaló magyarokkal és németekkel szemben.

Negyven év előtt alig volt már magyar a szlavonai vármegyékben s ma már a Dráván túl közel 40 ezer magyar és 60 ezer német lakik, s pedig leginkább a szlavonai megyékben. Pozsega vármegyében ötödfél ezer, Verőczemegyében 17 ezer, Szerémben 11 ezer a magyar lakosság, s a némettel együtt többnyire az értelmesebb s magasabb műveltségű elemet képezi.

De mi történik?

A magyar elem a második, vagy legkésőbb a harmadik generációban elszlavosodik. Nemcsak azért, mert a horvátok s maguk a hatóságok is túrelmetlenek a magyarság iránt, hanem azért is, mert a horvát iskolában az új nemzedéknek szükségkép el kell felednie anyanyelvét.

Miről van tehát szó?

Nem a magyar chauvinizmusnak egy újabb merényletéről, miut a „Pozor“ bizonyára irni fogja, hanem csak néhány szerény magyar iskoláról, hogy a föbb pontokon a

A kis Szekeres felmászott a fészere, ott lefeküdt, össze-vissza forgolódott, hogy jó fekvést találjon. Az ablak fatáblája felül nem jól csukódott, éppen beláthatott a szobába.

Benn nagy asztal volt terítve, a közepén bor, pecsenye, meg egy felséges hal. A parasztasszony meg az egyházi útek az asztalnál, más senki, az asszony töltött, az ember nekilátott a hálnak, ezt nagyon is inyére valónak találta.

— Hej, ha egy falatra lehetne belőle szert tenni! — mondá a kis Szekeres s nyújtotta a nyakát az ablak felé. Menyő! micsoda remek lepény akadt a szemébe! Ez volt aztán a lakoma!

Egyszer csak hallja, hogy valaki az országuton a ház felé lovagol; a parasztszasszonynak az ura volt, hazajött.

Máskülönbén egész jámbor ember volt, de egy csodálatos gyengeje volt, hogy semmiféle egyháznak a pofáját ki nem állhatta. Ha egyházi akadt a szeme elébe, egészen bolond lett. Éppen ez volt az oka, a miért az egyházi idejött, az asszonynak szerencsés jónapot kívánni, mert tudta, hogy az ura nincs otthon. Amint meghallották, hogy a gazda jön, nagyon megijedtek, az asszony megkérte az egyházit, bujjék bele egy üres ládába, a mely a szegletben állott. Ez a szorint cselekedett, mert tudta, hogy a szegény

ember az egyházi ábrázatját ki nem állhatja. Az asszony frissen eldugta a kemenczébe a pompás ennivalókat meg a bort, mert ha az ura meglátja, bizonyosan megkérdézi, micsoda dolog legyen ez.

— Haj, Haj! — sóhajtá a kis Szekeres ott fönn a fészertetején, a mint az edellett ütni látta.

— Van odafönn valaki? — kérdé a paraszt s felnézett a kis Szekeresre. Mit fesszel itt? Jöjj be inkább velem a szobába.

Elbeszélte a kis Szekeres, hogy és mint tévedt el s könyörgött, hogy hálhasson meg nála.

— Hát persze — mondá a paraszt — hanem egy kis falatozni való után is kell nézni.

(Folyt. köv.)

Eszmetörédek az ethnologia köréből.

III.

Előbbi cikkünkben*) azon kérdést vetettük föl, vajjon az emberiség haladása fölülmulja-e a hanyatlást, vagy pedig a hanyatlás erősebb, mint a haladás? E kérdés visszavezet azon előbb fölvetett kérdéshez: milyen volt az ember ősalapota? Ugyanis:

*) Pécs IV. évf. 13. 16. és 17-ik sz.

ha az előremenő fejlődés erősebb, mint a visszamenő, az ember ősalapota teljes vad-ság volt, melyből csak fokozatosan, saját erejéből emelkedett ki. Ha pedig a hanyatlás túlsúlyban volna a haladás fölött, akkor igazuk volna azon ethnologusoknak, kik azt állítják, hogy az ember már eredetileg is bizonyos erkölcsi és értelmi műveltséggel jelent meg a föld színpadján.

Ez utóbbi ethnologusok nézetüket többi közt avval is támogatják, hogy az embernek nem lévén természetes fegyverei, védtelenül állott a hatalmas állatokkal szemben. Ezért tehát értelmi tehetségének már eredetileg is kifejlődvé kellett lennie, mert különben az ember elveszett volna a létért való küzdelemben.

És valóban igaz, az ember védtelenül állt a hatalmas állatokkal szemben; valóban igaz, hogy élete folytonosan létért való küzdelem volt és mai napon is az: de Darwin megmutatta nekünk, hogy éppen a létért való küzdelem azon tényező, mely a szervezetek fejlődését előidézi. Az embernek küzdenie kellett s éppen a küzdelemben fejlesztette tehetségeit. Ezer, százezer, millió ember veszett el ezen egyetlen harcban, de azok, a kik megmaradtak, éppen a létért való küzdelem nevelő hatása alatt emberekké, valódi, értelemmel bíró emberekké fejlődtek.

magyar lakosság megőrizhesse nemzetiségét. Nem akarunk beolvasztani, hanem a beolvasztástól akarjuk a magyar kivándorlókat megmeníteni.

Ismételjük: az államnak is joga volna ennyit tenni; de az állam helyesen teszi, ha a beavatkozástól tartózkodik. A tanügy Horvátországnak autonóm belügye; a konfliktusok pedig a dolgot inkább elrontanának, sem mint használnának az ügynek.

De az ellen a legutolsó horvát chauvinistának sem lehet kifogása, ha a magyar társadalom iskolákat alapít a szlavoniai magyarság számára; tartatva természetesen a horvát kormány felügyeleti jogát s mint megjegyezni is felesleges, alávetve azokat a horvát hatóságok ellenőrzésének.

Hogy hol van szükség iskolára s hogy ez iskolák alapítására a szükséges pénz előteremtessék: e czéliből kei Dunántúl közművelődési egyesületnek létesülnie.

Ez egyesület székhelye Pécs lenne. Nemcsak azért, mert Pécs egyike a legműveltebb és legnagyobb dunántúli városoknak, hanem azért is, mert e városok közül Pécs van legközelebb Szlavóniához. Az egyesületnek, mely különben a Drávinánál is bírna fontos feladatokkal, ki kellene terjednie az összes dunántúli megyékre és városokra. A gazdag, a művelt és a magyar szellemű Dunántúl oly virágzó, oly hatalmas egyesületet alkothat, hogy az fényesen fogja megoldani feladatát. Ha az arisztokrácia és gentry, mely különösen Somogy megyében gazdag, egyesül a polgársággal s különösen az oly fejlett és magyar polgársággal, minő Pécs polgársága: akkor a siker kimaradhatatlan.

Tehát egyesüljön a nemzeti célra.

POLITIKAI HIREK.

— A képviselőház csütörtöki ülésében elfogadottat a tenger alatti beáramlás védelme iránt kötött egyezmény bezzikelyezéséről szóló törvényjavaslat. Előadó Matyska Péter volt. Irányi Dániel több irályi változást ajánlott, melyek

mind elfogadttak, Lukács Gyula pedig rövid beszédben ammellett szállalt fel, hogy 4 év múlva ez ügy rendezése esetében ne csak, mint ez most történik, a kábel-tulajdonosok, hanem egyuttal a hajótulajdonosok és parancsnokok érdekei is megóvassanak. — Ezután következett a selyemtenyészés ügyeinek biztosi társáról szóló törvényjavaslat, mely Emich Gusztáv előadó, Hermann Otto és Széchenyi Pál gróf kereskedelmi miniszter pártoló felszólalásai után elfogadott. A törvényjavaslat ellen egyedül Gündöcs Benedek szállalt fel, ő is csak azért, mert abban — szerinte — a selyemtenyészést (melynek ő különben nagy pártfogója) megszorító intézkedések foglaltatnak. A vitából kitünt, hogy Spanyolországban 900,000 kgr, Franciaországban 7,659,835 kgr, Olaszországban 42,221,000 kgr, hazánkban az 1883-ik évben 72,142 kgr, mult évben pedig 120,000 kgr gubó termeltetett; az állam által náünk ingyen kiosztott peték költsége pedig évenként 50—60,000 frtra ug.

*

— Mint lapunkban is jeleztük, Tisza Kálmán miniszterelnök csütörtökön nyújtá be a képviselőházban határozati javaslatát, melyben egy 12 tagból álló országos küldöttség kiküldését kéri, mely „a Horvát-Szlvon és Dalmátországok országos küldöttsége által előterjesztendő ügyeket a nevezett társországok küldöttségével megbeszélve, igyekezék a fennálló kiegyezési törvény alapján minden netán felmerülhetett félreértést elenyésztetni és tárgyalásainak eredményéről mielőbb tegyen az országgyűlésnek jelentést“.

*

— A képviselőház II. bíráló bizottsága Krausz Lajos szentendrei képviselőt a közel 9 hónapnyi vizsgálat megejtése után igazoltnak mondotta ki. Az összes költségek 1265 ft 80 krra rugnak, melyek a felek által kölcsönösen, fele részben viselendők. A kérvényezők képviselőjének Komjáthi Béla ügyvédnek 2000 frtnyi díj álla-

pitattott meg. Dr. Robitsek József a választást védő ügyvéd nem kért díj megállapítást *

— Horvátországnak a magyar országgyűlésre küldött képviselői elhatározták, hogy ők Tisza Kálmán miniszterelnököt október 20-án, miniszterelnöksége 10 ik évforduló napján fogják testületileg ünnepelni, hogy ezzel is a két ország összetartozandóságának adjanak ünnepélyes kifejezést.

*

— Roman Miron román érsek alantas papságához köriratot intézett, melyben egyes papoknak Horát és Klokát dicsőítő egyházi szónoklatairól emlékeztetve meg, felhívja őket, hogy a szószéklet politikai czélokra ne használják.

Közkórházi kimutatás.

Megjelent és szerkesztőségünkhöz beküldetett a pécsvárosi közkórház 1884-ik beteg-és pénztári forgalmának kimutatása. A kimutatás dr. Erreth Lajos kórházi igazgatónak műve s alaposága mellett főérdeme a helyes beosztás, melynek következtében a számok tömkelegében a legnagyobb könnyűséggel tájékozást és felvilágosítást kaphatunk.

Betegforgalmi adatok: Az 1884-ik évben ápolottak (az 1883-ik évről visszamaradtakkal együtt) 1726, (1057 férfi és 669 nő,) ezek közül felgyógyult 1229, azaz 71·9% (754 férfi és 475 nő.) javult 197, azaz 11·5% (129 férfi és 68 nő.) gyógyulatlanul távozott 19, azaz 1·1%, (10 férfi és 9 nő.) meghalt 146, (93 férfi és 53 nő.) további ápolásra maradt 135, azaz 7·1% (71 férfi és 64 nő.)

Az egyes kórfajokat tekintve, volt az ápoltak közt belgyógyászati 510 férfi (48·2%) és 168 nő (25·1%), sebészeti 277 férfi (20·2%) és 184 nő (27·5%), szemészeti 31 férfi (2·9%) és 12 nő (1·7%), szülészeti 35 nő (5·2%), bujakkóros 239 férfi (22·6%) és 270 nő (40·3%).

A belgyógyászati osztályban ápolottak 549 férfi és 157 nő, az ápolási napok száma 20480, mely számból egy-egy ápoltra 26·2 ápolási nap esik.

A sebészeti osztályban ápolottak 269 férfi és 111 nő; az ápolási napok száma 9852, esik minden ápoltra 28·1 nap.

A bujakkóros osztályban ápolottak 239

Vannak ethnologusok, kik mint képzett természettudósok kénytelenek Darwin tanának legalább annyiban igazat adni, hogy elismerik a létért való küzdelemnek fontosságát s nevelő hatását, de nem képesek bele nyugodni azon gondolatba, hogy ősapáink teljesen vad állapotban éltek. Feltűnően mutatkozik ez pl. Quatrefages-nál, ki műve egyik szakaszában többi közt következőleg nyilatkozik: Az ősember valószínűleg bizonyos prognathismus által tűnt ki, továbbá valószínűleg nem volt fekete s nem volt gyapjas haja. Testszínében valószínűleg közeledett a mi sárga népfajtáinkhoz s haja vörösös lehetett, azonkívül beszélhetett valami egytagu nyelvet. . . . Anyai mindenesetre bizonyos, hogy az embernek nem volt veszületett tudása s hogy nem volt képesítve azon ösztönyszerű cselekvésre, melyet az állatoknál észlelünk. Még kevésbé mondható, hogy a jövővény civilizált és test- s lélekben tökéletes volt. Minden hagyomány oly korszakra utal, mikor az emberi tudás semminek volt nevezhető, mikor az embernek még nem volt semminemű kézi ügyessége, a mennyiben ezek csak fokozatosan kezdtek fejlődni.

A történelem előtti kor földérisére tett vizsgálatok azt bizonyítják, hogy az ember fejlődése csak lassan haladt előre. A tertsiár

korszak megkésztiményei alsóbb fokon állanak, mint a négyed korszakbeliek.*)

E szerint Quatrefages elismeri, hogy az ember eredetileg fejletlen volt s mégis ugyanezen műve egyik további szakaszában sikra kel azon nézetek ellen, melyeket Lubbock az Origin of Civilisation című munkájában nyilvánított s többi közt így szól: Voltak-e valóban oly emberek, kik századokon át oly állapotban éltek, mint azt a sinai mondák esetelik? kik tehát nem ismertek törvényeket, kiknek nem volt semmi kézi ügyességük, kik semmit sem tudtak a tűzről, kik halottaikat el nem temették s fákön éltek? Minden ellenmond ily föltevésnek. . . . Az embernek már elejétől kezdve meg volt az ő sajátos természete, az ő értelmisége és bizonyos ügyessége, melyek még szunyadvak ugyan, de melyeket a szükségesség kényserítő hatása alatt fölbresztetni lehetett.**)

Ime tehát oly jeles természetvizsgáló mint Quatrefages is ily ellentétes nyilatkozatokat tesz. Két állítása annyira ellenmond egymásnak, hogy nem csalódnunk, ha azt mondjuk: a természettudós nem tudta legyőzni az ember kevelységét. Sérti az embert azon

gondolat, hogy ő egykoron oly vad életet élt, mint az oktalannak nevezett állat. Amde tekintsük a mai természetes népeket, kik, daczára hogy a valódi vadság állapotát rég elhagyták, mégis mily nyomorultan élnek s mily kevés emberi érzületet vallanak.

Jól illenek ide Darwin szavai, melyekkel az ember származásáról szóló nagy művét (Origin of Man) befejezi: A csodálkozást, ugymond, melyet éreztem, mikor először láttam egy csapat tűzföldit, soha sem fogom felejteni, mert azonnal azon eszme villant meg fejemben: ilyenek voltak ősapáink. Ezen emberek teljesen meztelenek voltak, a testük festve, hosszú hajuk összekuszálva volt, szájuk tajtékzott a fölhevültsgéttől, arczikefejezésük vad, csodálkozó és bizalmatlan volt.

Egyáltalában Darwin tana hiveinek, épen e tanból kifolyólag, okvetetlenül azon következtetésre kell jutniok, hogy az ember eredetileg teljes vadtságban élt. Darwin tanának épen alapszámjéét képezi azon állítás, hogy a természetben folytonos haladás, az organizatiók szakadatlan fejlődése uralkodik, habár tagadhatatlan, hogy a szervezetekben külső okok behatása nélkül is némelykor hanyatlás, helyesebben visszaesés, atavismus észlelhető. A természet törvényei állandóak s így okvetetlenül kell, hogy az anyagi élet-hez hasonlóan a szellemi élet, azaz a mű-

*) Quatrefages: Das Menschengeschlecht I. köt. 285. l.

**) Id. m. II. köt. 196. l.

férfi és 270 nő; az ápolási napok száma 16228, esik egyre 35:2 nap.

Ápolottak csecsemő 34, 1—10 éves 9, 11—20 éves 368, 21—30 éves 486, 31—40 éves 266, 41—50 éves 266, 51—60 éves 153, 61—70 éves 98, 71—80 éves 39, 81—90 éves 6, 91—100 éves 1.

Az ápoltak között illetőség szerint volt: pécsi 210, baranyamegyei 531, Magyarország egyéb megyéiből 706, horvát 17, szlavóniai 34, alsó-ausztriai 18, felső-ausztriai 3, cseh 49, galicziai 1, karinthiai 6, krajnai 16, lengyel 4, morva 48, styriai 19, tengerparti 5, tiroli 3, bolgár 3, bukovinai 2, francia 1, olasz 20, orosz 1, porosz 3, schweiczi 1, sziléziai 24, szász 1.

Foglalkozás szerint — csak a nagyobb számokat közölve — volt az ápoltak között: asztalos 29, csavargónő 29, cipész 50, honvéd 36, kereskedő 20, kéjhölgy 135, kérégető 26, kocsi 22, kovács 23, kőműves 34, mézszáros 24, molnár 34, napszamos 203, nap-számós 144, polgár 40, polgár neje 21, sütő 48, szabó 37, szakácsnő 23, szolgá 127, szolgáló 238.

Műtét hajtott végre 194 férfi és 83 nő; közülök gyógyulatlán 2 férfi és 1 nő, meghalt 1 férfi és 2 nő, mely valóban kedvező eredmény a műtév orvos képességének ékesen szóló bizonyítványa.

A bevétel volt: kamatjövedelem és viszszafejtett tőkék 5570 frt 57 kr, ápolási díjak 28,909 frt 62 kr, hagyományok és a Rudolfinumbeli gyermekek élelmezéséért 3588 frt 20 kr: haszonbérek 354 frt 76 kr, vegyes bevételek, visszatérítések és ajándékok 2225 frt 16 kr, múlt évi pénztári maradvány 320 frt 76 kr, összesen 40,969 frt 07 kr; kiadás 40 815 frt 39 kr. s így a bevételi többlet 153 frt 68 kr.

Színház és művészet.

(rn.) Színházunkban szombaton előadásra került „Szép Helena” eleggő látogatott ház előtt. A czimszerepet Posfai Ella asszony adta valóban szép sikerrel s ezt mind énékére, mind egyéni kiállítására vonatkoztatjuk. Menelaus szerepében Gyöngyi túltett e szerep eddigi személyesítőjén s Arányival (Calchas) a közönséget egész este a legjobb hangulatban tarták. — Vasárnap „Czifra Juczi” lett ísmételve s mint előre látható volt, a ház az utolsó zugig megtelt. A darab másodikban is a legszebb sikert aratta. Hétfőn „A vasyáros” ísmételtetett a saionban negyedszer, de ezuttal csak kis közönség

előtt. Somogyi (Derblay) és Bithory Ilon (Claire) szépen játszottak. A kisasszony monológjában természetesebb hangon kezd beszélni s ez előnyére van; különben legközelebb bővebben fogunk vele foglalkozni.

*

Ma szerdán lesz Báthory Ilon kisasszony jutalomjátéka. Előadásra kerül „Szövetségek” francia vígjáték. Irta Mocran, fordította Tisza Lajos Ajánljuk a jutalmazandót a közönség szives figyelmébe.

*

Vasárnap volt a „Pécsi Zeneegylet”-nek az évadban második kamara-hangversenye s daczára a legragyogóbb verőfényes időnek, az egyleti helyiség tökéletesen megtelt közönséggel. A műsor első száma volt Spohr Ferenc D-mol vonónegyese s ez a második tétel kivételével alig idézett elő némi hatást, mi azonban nem a mű, hanem az előadás pongyolaságában keresendő, a mennyiben az egymást támogató precizitás, a hang fluomságának s helyes interpretáció hiánya nagyon is érezhető volt. Mindez csak hosszas együttjátszás által érhető el, mi a fenforgó viszonyok közt azonban alig lehetséges. Második számnak Gross Ilon kisasszony éneklő „Figaró lakodalmi”-ból Cherobinó apró dalát és Biehl „Bucsu”-ját. A kisasszony rendelkezik ugyan hangyanysággal, azonban még egy kis routine és iskolázottság nem fog neki ártani. A közönség azonban elég jóakarattal fogadta a kisasszony felléptét. A harmadik szám volt Weber Károly Maria „Grand duó”-ja (op 47) zongorára és klarinetre. Mindenesetre bízár gondolat a klarinetet solóhangszerül alkalmazni, bármennyi bravourral kezelje is azt valaki. És Fischbach ur dícséretére mondhatjuk, hogy kiváló technikájával, gondos előadásával s különösen szép pianóval éfledtette a hallgatókkal, hangszerének e szokatlan alkalmazását. A zongorarészt Kisz Géza úr játszta ismeretes szép technikájával, mégis anélkül, hogy a domináló klarinettel szemben dícséret játékaival teljesen érvényre jutott volna. A műsor negyedik és utolsó száma volt Schubert Es-dur triója zongorára, hegedűre és gordonkára. A zongorarészt bolyvilágunk egyik serdülő tagja, Baldauf Anna kisasszony játszta oly elismerés méltó sikerrel, mit töle mult évi fellépése után soha sem mertünk volna várni. A kisasszony rövid egy év alatt rendkívüli haladást tett; játéka határozott alakot öltött, technikája könnyű, egyenletes lett, szó előadásában van izlés, temperamentuma, s ha ez uton tovább halad

s nemcsak a mű külső formájára, hanem annak szellemére is fordít figyelmet, rövid idő alatt városunk zenevilágában kiváló helyet fog elfoglalni. A vonóhangszerek játékában több könnyűség s biztonság nagyon is kívánatos lett volna.

Hírek.

Miniszeri megbízás. A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter Szabó Gyula vasszari lakost Baranyamegye hegyháti járására néve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Eljegyzés. Dr. Szabó Dávid pécsváradi kerületi közalapítványi kir. ügyész eljegyezte Prokesch Erzsike kisasszonyt, Prokesch A. komáromi földbirtokos leányát.

Az izr. jótékony nőegylet által a márczius 11-én tartott jelmez-estély alkalmából felülfizettek még az eddig kimutatottakon kívül Kreiner Katalin és Krausz Riza 2—2 frtot, minek következtében a tiszta haszon 382 frt 13 kr.

Halálozás. F. hó 7-én halt meg a lipótmezei országos tébolydában Grimm Rezső festő, volt pécsi főreáltanodai rajztanár. Az utolsó évtized alatt Grimm Rezső neve általánosan ismert volt a szakemberek előtt, mint a szabadkézi rajz és elemi festészet kiváló tanára. Különösen a didactikai téren fejtette ki tehetségét, de több sikerült festészeti alkotással is remekelt. Kezdetben Budapestben, legutóbb pedig Pécsen tanárkodott, hol a társadalmi körökben ép úgy, mint a katedrán számos tiszteltőt szerzett magának. Pár év előtt megfeszített tanulmányai teljese kimerítették, elmebeteg lett és az országos tébolydába kellett felvenni.

Szárnyasokat kiállítók figyelmébe. A pécsi fogház kosárkötő és iparhelyiségében, mint meggyőződöttünk, szárnyasállatok szállítására igen czélszerű, könnyű, szilárd, szellős, erősen zárható, szóval a legalkalmasabb fonnott kosarak rendelhetők és kaphatók a legkülönbözőbb nagyságban, igen jutányos áron. A kosarakhoz igen czélszerű és elmés etető és itató (hádóg) készülék szerezhető, „enni kérünk,” „inni kérünk” feliratokkal, melyeknek ára egy 2 darab szárnyasra számít: erős kosárral együtt nem több 1 frt 20 kr-nál. Akik az országos kiállításra szárnyasokat akarnak felküldeni, igen helyesen cselekednek, ha ez új szerkezetű kasokat fogják küldeményeiknél alkalmazni.

veltség is emelkedjék, habár az anyagi élet atavismusához hasonlóan a szellemi életben is lehetnek visszaesések régi állapotokba. Egyszóval tehát, mi, kik darwinisták vagyunk, nem is képzelhejük az ősembert másképen, mint vad állapotban.

Megjegyzendő azonban, hogy e tan értelmében a mostani természetes népek, még a legműveltelebbek is, rég elhagyták már az eredeti állapotot s mintegy közepén állnak az ember állati és művelt élete közt. Nem élnek több állati életet, mert van nyelvök, ismerik a tüzelésztés módját és vannak fegyvereik, de másrészt nem élnek még művelt életet, mert értelmi fejlettségük még igen csekély, az erkölcsi érzületről pedig majdnem semmit sem tudnak.

De nemcsak Darwin tana, hanem az ethnologiai kutfők is, ha őket valóban elfogulatlanul vizsgáljuk, egyaránt bizonyítják, hogy a haladás túlsúlyban van a hanyatlás fölött, s hogy az ember eredetileg teljes vad-ságban élt. Nézzük pl. a történelmi időkbeli, tehát az írás korából vett kutföket, melyekről tehát nem lehet állítani, hogy valamely elmélet támogatása kedvéért költöttek.

A történelmi vizsgálása arról értesít beuntunk, hogy a pbnicziai műveltség Babylon, Assyria s Egyptom műveltsége alap-

ján fejlődött és tökéletesbedett. A pbnicziai hajósok elvitték a műveltséget Görögország földjére, a hol az elvetett magból azon terebélyes fa fejlődött, melyen a görög tudomány és művészet legjelesebb gyümölcsei termetek. A középkor vad vándornépei durva kézzel rontottak a gyümölcsnek s földre tiporták azt. Egy ideig szünetelt az értelmi fejlődés s a népek látszólag hanyatlottak, de csak látszólag, mert az erkölcsiség, a kereszténység tana által elősegítve, emelkedni kezdett s mintegy pótolta az értelmi fejlődést

A görög tudomány gyümölcsei földre voltak tiporva, de nem megsemmisítve s a középkor utolsó századaiban újra föltámadt a haladás vágya s a népek fölverték a művelődés fonálát ott, hol azt az ó-kor hagyta s azóta a munka nem is szakadt meg. Kinek volna elég bátorsága tagadni, hogy mi, a 19-dik század emberei jobbabb vagyunk, értelmesebbek, babonáktól mentebbek, mint a 14-ik század nemzetei? Ki az, ki a modern alkotmányos államot nem tartaná tökéletesebbnek, mint az athéni demokrátiát, bármily csillogó fényvel vette azt körül Perikles?

A pozitív történelem tehát arról értesít, hogy a művelődés első sorban haladás és hogy a megállapodás és hanyatlás csak másodrendű tényezők. De arról is értesít a történelem, hogy minden magasabb műveltség

csak valamely alsóbbnak eredménye s hogy e kettő közt oksági összefüggés van, vagyis: hogy magasabb fejlettség mindig megelőző alsóbbat tételez föl.

A mi kimutatható a történelmi időre miért nem állana a történelem előttire is? Miért nem lehetne ezen oksági egymástutánt a legrégibb, legeredetibb műveltségi állapotokig, azaz a teljes vadságig visszavezetni? Jól mondja Tylor, hogy annak, ki ezen lehetőségtagudj, előbb ki kellene mutatnia, hogy az ember gondolkodásának és cselekvésének módja a történelem előtti időben más törvények szerint volt szervezve, mint a mostani időkben. Az ő kötelessége volna tehát elegendő bizonyítékokat összehozni s a dolgok ezen szabályellenes állását igazolni, mert különben érvényben marad s változhatatlan alaptörvénynek elismereendő azon állítás, hogy a művelődés iránya a praehistorikus időben úgy, mint a történelmi korszakban folytonosan előremenő volt. Ezen állítás oly alapigazság, mely az ethnologiai kutatásnak sarkalatos törvénye gyanánt tekintendő.

R. G.

Pécs sz. kir. városának feliratát, mely a legutóbb tartott városi közgyűlés határozatának következtében a képviselőhához intézetett s melyben a bányatörvény megalkotása oly módon kéri, hogy a földbirtokosoknak a földben található ásványokra vonatkozó tulajdonjoga biztosítva legyen, P é c h y Tamás elnök a képviselőház pénteki ülésében mutatta be. A felirat a kérvényi bizottsághoz utasított.

A „Pécsi zeneegylet” f. hó 15-én d. e. 10 órakor saját egyleti helyiségében (Széchenyi-tér, Oertzen-féle ház) közgyűlést tart, melynek főbb tárgyai: tisztújítás, zárszámadás, a f. évi költségeloirányzat és egyéb indítványok.

A rend érdekében. Hogy a vasutnál az örökös házsártoskodó kocsisok között a rend fenntartassék, a felügyelettel Lechner Gyula rendőrkapitány által Vass György személyében egy állandó vasuti rendőr bízott meg, ki a helyi viszonyokat teljesen ismeri, feladata teljesítésére alkalmasnak látszik, tud tekintélyt tartani s működésében kellő erélyvel jár el, mit legjobban bizonyít azon körülmény, hogy már héttől reggel egy Kovács József nevű rendetlenkedő bérkocsist, ki utasítását figyelmeztetése ellenére nem követte, a rendőrséghez bekísért, ahol is az engedetlenkedő bezárattott.

Sebes hajtás. Borza Lajos, H. bányászati kocsi vasárnapi d. u. 5 órakor részeg fővel a főtevezőből üres hintóval sebesen hajtott. A vározháza sarkára érve, még jobban ostorozóvva a lovakat, a kocsi a sebes hajtás következtében a vízfolyáson egyet zökkent s Borza a kocsiból arccal a földre esett, nagyobb baja azonban sem neki, sem szerencsére a nagyszámu járó-kelő közül senkinek nem történt. A részeg kocsi a rendőrség vendégszerető helyiségeiben talált néhány napi menhelyet, a kocsi pedig azonnal gazdáihoz szállítottott.

Ok a megkésülésre. Kasztl Ede 18 éves legény vasárnap reggel a szigeti külváros egyik utcájában édes gyönyörűséggel szemlélte, amint az utcai suhancok gomboztak. Örömet azonban egy 16 éves legényke valószínűleg megirigyelte s a játék szemléletét Kasztlnak megtiltotta. Ez úgy gondolkozván, hogy levegőt színi és nézni mindenkinek szabad, a tiltó szóra még a fülét sem mozgatta, mi a kis zsarnokot annyira dühbe hozta, hogy zsebkését kirántva, Kasztl fején és karján — bár jelentéktelen mértékben — megszurkálta, ki esetlenül véres fővel tett jelentést a rendőrségnek. A kutatást jelentékenyen megnehezíti azon körülmény, hogy a nagy reményekre feljogosító bicskát Kasztl nem ismeri. Nem ártana, ha kézre kerülne.

A kaposvári r. kath. templom építési munkálatait a márczius 1-én megjejtett árlejtés 42,000 frt átalány összegért a szines üveg munkák kivételével egyhangulag a Geizler Mór építész művezetése mellett vállalkozó Hirschl és Bachrach nagy-kanizsai cég nyerte el. Kaposvárról csak két építész, Lenz György és Dekkert Ferenc ajánlott, ajánlatuk azonban 2000 frttal magasabb volt, mint a nagy-kanizsai cégé.

Mire jó a nazarénus vallás. A „Szezsárd és Vidéke” írja: Egy szezsárdi bortermelő gazda ezeltől 15 évvel eladta borát. A borvásárló őt kifizette s tévedésből-e, vagy más okból tárczáját is — 20 frtnyi tartalommal — az asztalon felelte. Az azóta elmult 15 év alatt gazdánk a 20 frtot elköltötte, a tárczáját pedig, valószínűleg emlékezet okáért a ládába tette. Most egyszerre előkeült a tárcza is, meg a 20 frt is. Ugyanis a bortermelő gazda a nazarénus lett; felkereste tehát egykori vásárlóját s átadta neki régen eifeledett tárczáját a 20 frttal együtt, mert — mint mondá — „a nazarénus vallás ezt így kívánja.”

A tolonczügy rendezése tárgyában a belügyminiszter a törvényhatóságokhoz körrendeletet intézett, megküldvén egyttal az új tolonczszabályzatot, melyhez néhány magya-

ráló megjegyzést is csatolt a miniszter. Hangsúlyozza bennük mindenekelőtt, hogy a tolonczozás megelőző rendészeti rendszabály, tehát magában véve még nem büntetés, a miből foly azon szellem is, melylyel a tolonczügyet kezelni kell. Ezen intézkedés csak bizonyos kategóriákba tartozó egyénekre nézve szükséges s bizonyos körülmények közt; ezeket részletesen megállapítja a szabályzat 2 ik §-a, melytől az eltérés esetleg a hivatalos hatalommal való visszaélés tényálladékát állapíthatná meg. Tolonczozás csak az illetékes hatóság határozata után történhetik, s az e tekintetben követendő eljárást a szabályzat 3-11. §§-ai bőven körülírják. A hol csak lehet, mindig vasuton vagy gőzhajón eszközözendő a tolonczozás. A toloncz az idő viszonyosságainak s a szemérem igényeinek megfelelő rubázattal látandó el, melynek költségei a községeknek megtérítettek. A csendőrség tolonczokat nem kísérhet.

A honvédllovak megvizsgálása Szezsárdon és vidékén a Pécsről e célra kiküldött katonai bizottság jelenlétében pénteken, f. hó 6-án hajtattott végre.

Mohácsi hírek. Az izr. nőegyletnek f. hó 2-án rendezett s igen szépe. sikerült jelmez estélyén a tiszta jövedelem 242 frt 3 kr-ra rugott. — A z iparos olvasók körben f. hó 15-én társas vacsora rendeztetik. — A z ujonczozás 5-én befejeztetett. Besoroztatott a rendes hadseregbe 96, a póttartalékba 9 és a honvédséghez 102 ember.

Vegyes hírek. K i n s z k y J e n ő gróf Bécsben 67-ik évében meghalt. Az elhalt osztrák főrendkívüli szellemességéről volt ismeretes. — Bulgáriát az országos kiállításon Goranoff miniszter tanácsos fogja képviselni, ki e czébből már fővárosunkba érkezett. — A Fertő tó víz-állománya az idei télen egy lábnnyival emelkedett. A vízzel együtt a halállomány is megszapordott. Különösen csukák vannak nagyszámban. A hal ára igen alacsony. — A keleti vasuti csatlakozások építését tényleg megkezdették. — Bismarck Herbert gróf Londonba utazott, még pedig angol lapok szerint, hogy Németország és Anglia között barátságosabb viszonyt hozzon létre. — A magyar kir. államvasutak összes vonalainak bevételei f. évi január 1-től február hó 25-ig 4.217,200 frt; a mult év megfelelő idejében volt 3.803,940 frt; a bevételi többlet tehát 413,260 frt. — Larisch-Moenich Henrik gróf karwini, Olmütz melletti bányájában légszesz-robbanás volt, melynek 105 ember esett áldozatul. — A Kartumban megölt Gordon tábornok két nővérének bátyjok szolgálataiért állami nyugdíj ajánlatot fel, mit azonban a hölgyek visszautasítottak. — Noszlopi dr. Noszlopy Gáspár köz és váltó ügyvéd eljegyezte Salzman Brúnó uradalmi gazdasátnak leányát Zsófikát Nagy-Atádon. — Sárközy Géza szilli földbirtokos eljegyezte Martyn Erzsikét Babodon. — Özv. Schröder Józsefné szül. Isztl Borbála meghalt febr. 23-án 70-ik évében Kaposvárott.

Gabona-árjegyzék

Pécs sz. kir. városában 1885. évi márcz. hó 7-én tartott hetivásárról.

		100 kiló ára.
Buza:	) jó	7.70
	) közepszerű	7.50
	) legalábbvaló	7.30
Kétszeres:	) jó	6.50
	) közepszerű	6.40
	) legalábbvaló	—
Rozs:	) jó	6.50
	) közepszerű	6.40
	) legalábbvaló	—
Árpa:	) jó	6.70
	) közepszerű	6.50
	) legalábbvaló	—
Zab:	) jó	6.70
	) közepszerű	6.50
	) legalábbvaló	—

Kukoricza:	) jó	5.80
	) közepszerű	5.70
	) legalábbvaló	—
Hajdina	. . . . .	6.50
Széna	) mása	2.40
Szalma	) mása	1.10

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Fekete Mihály.

Nyilt tèt.)

Nyilatkozat.

A „Pécsi Figyelő” f. évi 10-ik számában „A Piacsek-ügy vége” és a „Fünfkirchner Zeitung” f. évi 20-ik számában „Die Bazar-Catastrophe und die Rehabilitation Julius Piacsek's” megjelent cikkekben jónak látta az, a ki ezen cikkeket közzétette, felemlíteni azt is, hogy a műegyetemi szakértők felülvéleménye közérdekű azért, mert abban a tudós tanárok sok olyat mondanak, a miből nemcsak a közönség, hanem a helybeli szakértők is, kik oly könnyedén törtek pálcázt egyik pályatársuk felett, hasznos tanulságot meríthetnek.

Ezen tenditíózus cikkekben használt megmondogatlan kifejezéseket valódi értékükre leszállítván, ezenel kinyilatkoztatjuk, hogy azokat egész terjedelmükben és határozottan visszautasítjuk, mert a mi a „könnyedén pálcza törést” illeti, az iránt becületességünk és lelkiismeretünk teljesen meg van nyugtatva, mivel annak ellenkezőjét, t. i. hogy a kérdéses ügyhen könnyedén jártunk volna el, a katastropha kapcsán megejtett helyszíni vizsgálatok, véleményeink adása és a tárgyalások alkalmával is teljesen bebizonyítottuk.

Ezt az, a ki a fentebb említett cikkeket szerkesztetni és közzétetni szükségesnek vélte, igen is jól tudja, de czéljának elérése végett hasznosabbnak és személyes érdekeinek megfelelőbbnek tartotta, hogy mi felettünk ő maga, még pedig mint legilletéktelenebb, oly könnyedén ítéletet mondasson.

Hivatalos állásunkban és minőségünkben pedig határozottan visszautasítjuk azt is, midőn Piacsek Gyuláról a „Pécsi Figyelő”-ben megjelent cikkekben elég merészen sz állítatik, hogy ő pályatársunk.

Piacsek Gyula a törvényszéki tárgyalás alkalmával maga is kijelentette, hogy ő sem mérnök, sem műépítész, hanem az építési ipart csak hatósági engedély mellett üzi, tehát nem egyéb, mint talán csak építési iparos, mivel, mint illyenel, mi semmiféle pályatársi viszonyban nem állunk és állani határozottan tiltakozunk.

A mi pedig a tudós műegyetemi tanár urak felülvéleményét illeti, arra csak azt jegyezzük meg, hogy személyeskedő és ildomtalan megjegyzéseikkel, de inkább elméleti értekezésekkel szemben is saját szakvéleményünket teljesen fenntartjuk. A felülvélemény szakszerű tartalmára pedig még csak azt tartjuk szükségesnek e helyt felemlíteni, hogy az a helyszíni tényállásoknak és a Pécssett a termés köfalazatnál divó különös építési módnak ismerete nélkül lett szerkesztve, végeredményében pedig önmaga által teljesen meg van czáfolva.

Pécssett, 1885. márczius 9-én.

Blum Gyula, Nendtvich Sándor,
kir. mérnök és hiv. főnök. városi főmérnök.

Sándor Kálmán,
kir. mérnök.

*) E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Árlejtési hirdetmény.

A pécsi kölesönös segélyző-egylet igazgatósága a király-utczában birt egy-leti házat lebontatni és az elfogadott terv szerint újból felépíttetni szándékozván, a szükséges kőműves, kőfaragó, cserepes, ács, bádogos, asztalos, lakatos, gőlönöser, mázoló és üveges munkákra ezennel árlejtést hirdet.

Ennek folytán a vállalkozni szándékozók értesítettek, miszerint a terveket, költségvetéseket és egyéb feltételeket f. mártius hó 11-től az árlejtés napjáig a szokott hivatalos órákban a jelenlegi egyleti helyiségben megtekinthetik; értesítettek továbbá, hogy ugy az egyes építkezési munkákra, mint az egész építkezésre lehet vállalkozni, mely czéltől az illető vállalkozók felkérteknek, miszerint zárt ajánlataikat f. mártius hó 21-dikén déli 12 óráig 10% bánatpénzzel ellátva beadni sziveskedjenek, mert az nap délutáni 5 órákor az igazgatósági helyiségben a szóbeli árlejtés fog megkezdetni s ennek bevégeztével a zárt ajánlatok fognak felbontatni.

Az igazgatóság által elfogadott ajánlat tevőinek bánatpénze az építkezés befejeztéig 4% kamat mellett vissza fog adatni, a többinél pedig az árlejtés után azonnal vissza fog térítettetni.

Megjegyeztetik egyébként, hogy az igazgatóság az ajánlatok és ígéretek által egyáltalán nincs megkötvé s a munkát tetszése szerint annak fogja adni, a ki által a kitűzött czélt leginkább elérhetőnek véli.

Kelt a pécsi kölesönös segélyző-egylet igazgatóságának 1885. mártius 6-án tartott üléséből.

Kindl József, igazgató.

2788. sz.
1885.

Árlejtési hirdetmény.

A negyméltósági vallás és közoktatósi magy. kir. ministerium 1884. évi október hó 3-án 21957/1882 szám alatt kelt rendeletével a líptód-kéméndi közalapítványi birtokon egy eselédlakkal kapcsolatos istálló, — egy 400 darab juhra való akol, egy kukorica góré és egy kútnak újból leendő felépítését méltóztatott engedélyezni.

Ezen építkezésnek vállalkozás utjánai biztosítása végett folyó évi márczius hó 19-én délelőtt 10 órákor Pécsváradon a számtartósági hivatalban szó és írásbeli ajánlatok elfogadása mellett nyilvános árlejtés fog tartatni.

Az építkezési költségek 10252 fnt 58 krban vannak előírányozva, A tervek, költségvetések és az építkezési feltételek mai naptól kezdve a fenn említett hivatalban a hivatalos órákban megtekinthetők.

Felhivatnak a vállalkozni szándékozók, miszerint a fenn kitett helyen, napon és órában 1040 fnt bánatpénzzel ellátva vagy személyesen jelenjenek meg, vagy jogérvényes s a feltételek értelmében szerkesztett, jogérvényes írásbeli ajánlatukat, 1040 forint bánatpénz mellékelésével, idejekorán a fent jelzett hivatalnál adják be.

A kitűzött órán tul érkezendő ajánlatok figyelmebe nem fognak vétetni.

Pécsváradon 1885. márczius 6.

Sey Ferencz.

71. szám
1885.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajló az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dárdai tek. járásbíróóság 1885 évi 127, 129. számú végzésével Eitner Bernát n.-harsányi és Folk György villányi lakós felperes részére Kramer Miksa villányi lakós alperes ellen 556 fnt, 268 fnt 56 kr. és jár. erejéig elrendelt bizt. végrehajtás folytán nevezett alperestől lefoglalt s 688 fnt 50 kr-ra becsült ingóságokra a dárdai kir. járásbíróóság 1885. évi 539. sz. kiküldő végzése folytán az árverés elrendeltetvén, annak a helyszínén vagyis Villányban alperes lakásán leendő megtartása határidőül 1885. évi mártius hó 13. napjának délelőtti 8 órája tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt szücs és kalapos áruneműek, bőrök, bundák, bolti felszerelvények, butorok, ágyneműek, edények, hordók, s egyéb különféle ingóságok az 1881. 60. trvez. 107. és 108. §-ai szerint a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is, el fognak adatni.

Felhivatnak egyuttal mindazok, a kik a lefoglalt tárgyakra elsőbbséggel bírnak, mely az ezen ügybeni végrehajtási iratokból ki nem tűnik, miszerint elsőbbségi igényeiket az árverés megkezdése előtt szóval vagy írásban alulirt végrehajlónál az 1881. 60. trvez. 111. §-a értelmében a különbeni következmények terhe alatt bejelenteni el ne mulasztják.

Kelt Dárdán, 1885-ik évi márczius hó napján.

Dobos Dezső,
kir. bírósági végrehajló.

1017

20412

1884.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Baranyamegye gyámpénztára végrehajlatónak özv. Schmidt Bálintné ugy is mint gyám végrehajltást szenvedő elleni 60 fnt töké- követelés és járulékai iránti végrehajltási ügyében a pécsi kir. tör- vényszék területén levő a Nádasdi 290. sz. telekjegyzőkönyvben fel- vett + alatti 902. hsz. sz. szőlőre az árverést 474 fntban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885-ik évi mártius hó 24-ik napján délelőtt 10 óra- kor Nádasd község házában megtartandó nyilvános árverésen a meg- állapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 47 forint 40 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 18. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1884. évi december hó 19-én tartott üléséből.

kiadta:

Visy Pál,

kir. törvényszéki jegyző.

Hirdetés.

Ezennel közhírré teszem, hogy KRAUSZ GYULA közadós esődválasztmányának határozata folytán a esőd- tömeghez tartozó s a esődletár 1—907. tételszámai alatt felvett 3460 fnt 01 kr-ra becsült bolticzikkek, névszerint pokróczok, ruha, szövetek, kész férfi öltönyök, utazó táskák, ugy a bolti felszerelvények ajánlati uton eladatni fognak.

Ajánlattevők 346 fnt o. é. bánatpénz letétele mel- lett ajánlataikat f. é. márczius hó 14. napjának déli 12 óráig alólirottnál (Nepomuk-utca 4. sz.) benyújthatják, a később beérkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Kívánatra az eladás alá kerülő tárgyak megszemlé- lése közbenjöttem mellett eszközölhető.

Dr. Fürst Győző,

mint Krausz Gyula közadós

esődtömeggondnok.

14035. sz.

1884. végr.,

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Baranyamegye gyámpénztára végrehajlatónak Bachman György és neje Hahn Katalin végrehajltást szenvedő elleni 607 fnt 12 kr. s járulékai iránti végrehajltási ügyében az ófalui 32. sz. tjkvben fel- vett 33. sz. ház udvar és kert 684 fnt, 342. hszsz. fekvőségre 75 fnt, 408. hszsz. fekvőségre 480 fnt, 435. hszsz. fekvőségre 50 fnt, 452. hszsz. fekvőségre 24 fnt, 459. hszsz. fekvőségre 400 fnt, 468. hszsz. fekvőségre 20 fnt, 555. hszsz. fekvőségre 60 fnt, 624. hszsz. fekvőségre 40 fnt, 644. hszsz. fekvőségre 25 fnt, 654. hszsz. fekvő- ségre 30 fnt, 704. hszsz. fekvőségre 20 fntban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte s hogy a fennebb megjelölt in- gatlanok az 1885. évi márczius hó 18-ik napján délelőtt 10 órákor Ó-faluban a községi bírói lakban megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 68 fnt 40 kr, 7 fnt 50 kr, 48 fnt, 5 fnt, 2 fnt 40 kr, 40 fnt, 60 kr, 2 fnt, 6 fnt 4 fnt, 2 fnt 50 kr, 2 s 3 fntot készpénzben, ugy az 1881. LX. t. cz. 42-ik §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1884. okt. 24-én tartott üléséből

kiadta:

Dr. Ballus,

kir. törvényszéki jegyző,

1015

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás és közoktatási magy. kir. miniszterium 1884. évi 41888. szám alatt kelt rendeletével a pécsváradai róm. kath. iskola helyreállítása engedélyeztetett.

Ezen helyreállítás vállalkozás utján biztosítása végett folyó évi márczius hó 15-én délelőtt 10 órakor Pécsváradon a számtartósági hivatalban szó és írásbeli ajánlatok elfogadása mellett nyilvános árlejtés fog tartatni.

Az építkezési költségek 4194 rrt 10 kiban vannak előírva, ezen kívül a szükséges összes fuvar és gyalog napszámok váltásága fejében a hitközség kötelezte magát vállalkozónak 520 forintot készpénzben kifizetni.

A tervek, előméret, költségvetés, árelemzés és építési feltételek mai naptól kezdve a fenn emiített hivatalban a hivatalos órákban megtekinthetők.

Felhivatnak a vállalkozni szándékozók, miszerint a fenn kitett helyen, napon és órában az előírt összeg után számítandó 10% bánatpénzzel ellátva vagy személyesen jelenjenek meg, vagy jogérvényes s a feltételek értelmében szerkesztett, 50 kros bélyeggei ellátott írásbeli ajánlatukat 420 forint bánatpénz melléklésével, az árlejtésre kütözött óráig a nevezett hivatalba adják be.

Utó, vagy a feltételektől eltérő ajánlatok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Pécsvárad, márczius 1. 1885.

Az uradalmi számtartóság.

Meghívás.

A siklósi takarékpénztár

XII. évi

rendes közgyűlését

mártius hó 19-én délelőtt 9 órakor tartandja meg saját helyiségében, melyre a t. cz. részvényesek hivatkozással az alapszabályok 16. §-ra tisztelettel meghívatnak.

Tárgyak:

- 1) az igazgatóság évi jelentése; 2) a felügyelő-bizottság jelentése; 3) a mérleg előterjesztése, a nyereség felosztása s a felmentvény megadása; 4) az igazgatóság és a felügyelő-bizottság 3 évre való újbóli megválasztása; 5) a közgyűlés jegyzőkönyve hitelesítésére 2 tag megválasztása.

Kelt Siklóson, 1885. évi február 24-én.

Antal Pál s k.
elnök.

1016

Leggyorsabb és legolcsóbb
személyszállítás

AMERIKÁBA

ketszer hetenként

a brémai kitünő délnémet Lloyd
császári német posta és
gyorsposta gőzöse által
a nm. bécsi cs. kir. helytartóság
által engedélyezett

Soekl Mórlecz

főnyöksége közvetítésével
Bécs I., Postgasse Nr. 6.
Minden tudakozódásra azonnal
válasz adatik.

Ruha-szövetek

egyedül tartós gyapjuból egy közép nagyságú férfi számára

egy öltönyre	}	jó gyapjuból	4	frt	96	kr.
3-10 méter		jobb	8	"	—	"
számítva.		finom	10	"	—	"
		egész finom	1	"	40	"

Utazó plaid-ek darabja 4—5—8—12 frt. Igen finom öltönyök, nadrágok, felöltők, kabát és esőköpeny-szövetek, borzas, szőr-pokrész, katona, kamgarn, cheviot-szövetek, trikók, női és billard fedő, peruvien, doszking-szövetek kaphatók

alapított Stikarofszky János 1866-ban.

gyári raktárában Brűnben.

Minták, szabómesterek számára mintalapok és 10 frton felül utánvételi megrendelések ingyen küldetnek.

Allandó posztó-raktáram több mint 150,000 frt értékű és magától érteik, hogy nagy üzletben sok 1—5 méter hosszúságú maradék-szövet található, melyeket igen leszállított előállítás árákon vagyok kénytelen elárusítani. Minden értelmes ember beláthatja, hogy ily kis maradékokból mintákat küldeni nem lehet, mert akkor belőlök nem maradna s így tiszta szédelmes, ha posztó-üzletek maradék-mintákat hirdetnek, mert ily esetekben a posztó minták egyes darabkákból és nem maradékokból származnak s az ily eljárás ezéljai igen megfoghatók.

Maradékok, melyek nem tetszenek, kicsérletnek vagy a pénz visszaküldetik.

Levelezések elfogadtnak német, magyar, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven.

Pacher E. Pécssett.

Szécsényi-ter 17. sz. (a bazár alatt.)

Ajánlja dűsan felszerelt

űveg és porcelián nagy gyári raktárát

mindennemű vendéglői és kávéházi edényekből, nemkülönben a legjobb minőségű Steyer és angol-aczel evő-eszközökből, Nikl, alpaca és China-ezüstnyelű evőeszközökből kitünő aczelpengével, czinaerél, Nikl, alpaca és china-ezüst kanalakból

garantia mellett,

nikl, alpaca, china-ezüst és lakirozott pléh-tálczákból, thea-szűrőkből, Liguumsanctum kugli golyókból és újságtartókból, valamint teljes konyhafelszerelésekből, u. m.: emailrozott pléh és vasedények kitünő konyhakések, szóval fakanáltól kezdve minden a

legjutányosabb gyári-árak mellett,

nagyobb készpénzbeli bevásárlásoknál külön kedvezmény ajánlatik:

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

PACHER EDE

A „Pécsi kölcsönös segélyző egyesület“ évi rendes közgyűlését

f. é. márczius 25-én délelőtt 10 órakor sz. kir. Pécs város közgyűlési nagy termében fogja megtartani.
Miről az egyleti tagok azon felkéréssel értesítettek, miszerint

szavazóiveiket, a tagoknak megjáró többi nyomtatványokkal
együtt az alapszabályok és a fenálló közgyűlési határozat szerint legkésőbb

folyó évi márczius hó 24-én délutáni 6 óráig

az egyesület helyiségeiből átvenni, illetőleg elvitetni annál is inkább sziveskedjenek, minthogy a közgyűlés napján azok már ki nem adatnak.

Pécsett, 1885. évi márczius hó 3-án tartott felügyelő-bizottsági ülésből

Zsolnay Vilmos
elnök.

A pécsi kölcsönös segélyző-egyesület mérlege 1884. december 31-én

Tartozik

Követel.

Kézpénz	2154	27	1879-ki évtárs. beirási díjak számla	1237	—
Idegen-váltók 225 darab számla	1026431	23	1880-ki	1538	—
Magán " 1650 "	179804	—	1881-ki " " " "	1682	—
Kötlevelek	25317	—	1882-ki " " " "	2015	—
Zálogok	16316	12	1883-ki " " " "	2432	—
Törlesztési kölcsön	232080	38	1884-ki " " " "	2930	—
1879-ki évtárs. előlegezett tőke	52250	—	1879 ki " befizetett tőke és nyerem.		
1879-ki " betételek	228	50	1237 rész á frt. 193.56 frt 239433.72		
Kamat	3591	50	1879-ki " kamatja márcz. hó végéig	3587.30	
Felszerelések	1159	99	" " " " 2.90 " " " "		
Pótlékok	516	71	1879 ki " oszthatlan maradék	12.39	
Visszafolyó költség	278	86			
Folyó számla	19868	51	1237 rész á frt 196.46	243033	41
Egyleti ház	25253	—	1880-ki " betétek számla	200233	—
			1881-ki " " " "	174891	50
			1882-ki " " " "	156865	50
			1883-ki " " " "	126500	50
			1884-ki " " " "	75953	—
			1880-ki " törzsbetétek "	1625	25
			1881-ki " " " "	4030	62
			1882-ki " " " "	10531	62
			1883-ki " " " "	13608	76
			1884-ki " " " "	31201	92
			1878-ki " végleszámlási	196	—
			Kölcsönök	360346	21
			Kamat	6690	56
			Tartalékalap	6423	84
			Nyugdíjalap: Tőke az intézetnél	20088	55
			Értékpapirokban		
			Tisztviselők óvadéka	2300	—
			Kölnöfélék	42936	69
			Az 1880. évtársulat 1880—1883. nyereménye		
			1538 részlet á ft 15.76 ft 24238.88		
			nyer. 1884-ben " " " " á ft 9.69 ft 14903.22	39142	10
			ft 25.45		
			Az 1881. évtársulat 1881—1883. nyereménye		
			1682 részlet á ft 8.71 ft 14606.67		
			nyer. 1884-ben " " " " á ft 7.28 ft 12214.96	26851	63
			ft 15.99		
			Az 1882. évtársulat 1882—1883. nyereménye		
			2015 részlet á ft 3.81 ft 7677.15		
			nyer. 1884-ben " " " " á ft 5.02 ft 10115.30	17792	45
			ft 8.83		
			Az 1883-ik évtársulat 1883-ik nyereménye		
			2432 részlet á ft —.94 ft 2286.08		
			nyer. 1884-ben " " " " á ft 2.91 ft 7077.12	9363	20
			ft 3.85		
			Az 1884-ki évtársulat 1884-ki nyereménye		
			2930 részlet á frt —.95.	2783	50
			Nyeremény maradék 1885-ik évre	26	26
	1585250	07		1585250	07

Kindl József,
igazgató.

Ezen mérleget és a hozzá csatolt számadásokat a törvény és alapszabályok értelmében átvizsgáltuk és az egyleti könyvekkel összehasonlítván, annak pontos és lelkiismeretes készítéséről meggyőződünk. — Pécsett, 1885. február hó 20-án.

Zsolnay Vilmos elnök,

Schapringer Joachim alelnök.

Tiglmann Alajos.